

دانشگاه الزهرا (س)

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

عنوان

اندازه گیری نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری و روستایی

استان فارس و مقایسه آن با کل کشور طی سال های ۸۳-۱۳۶۰

اساتید راهنما

سرکار خانم دکتر زهرا افشاری

سرکار خانم دکتر منیژه نخعی

استاد مشاور

جناب آقای دکتر کریم امامی

دانشجو

زهرا خورده پیر

زمستان ۱۳۸۶

تقدیم به:

خانواده عزیزم،

آنان که هستی وجودشان را مهربانانه

تقدیم کردند، همگام و همراه و پشتیبانم

در زندگی بودند، عاشقانه سوختند تا

روشنگر راهم باشند و گرما بخش وجودم.

پدرم، مادرم، مادر بزرگم

خواهرم و دایی هایم

با سپاس و تشکر فراوان از:

اساتید ارجمند،

سرکار خانم دکتر زهرا افشاری، سرکار

خانم دکتر منیژه نخعی،

جناب آقای دکتر کریم امامی، جناب

آقای دکتر حسین راغفر،

سرکار خانم سارا کمالی،

دوست گرامیم سرکار خانم مینا نعیمی پژوه

و

خواهر عزیزم هاجر خورده‌پر

چکیده

در این تحقیق روند نابرابری هزینه در استان فارس و کل کشور به تفکیک مناطق شهری و روستایی، در دوره زمانی ۸۳ - ۱۳۶۰ - محاسبه و مقایسه شده است. برای این منظور شاخص‌های نابرابری، ضریب جینی و سهم گروه‌های درآمدی به کار برده شده است. نتایج حاصل از بررسی روند توزیع درآمد (ضریب جینی به دست آمده از نتایج تفضیلی آمارگیری هزینه - درآمد خانوار) و آزمون فرضیه‌ها حاکی از آن است که بین سطح نابرابری اقتصادی مناطق شهری و روستایی استان فارس و همچنین بین سطح نابرابری در مناطق شهری و روستایی کل کشور، از نظر آماری اختلاف معناداری وجود نداشته است. اما همین محاسبات با استفاده از ضریب جینی به دست آمده از اطلاعات هزینه ناخالص فردی نشان دهنده وجود اختلاف معناداری بین سطح نابرابری اقتصادی بین مناطق شهری و روستایی استان فارس با همین مناطق در کل کشور است، به گونه‌ای که نابرابری در مناطق شهری و روستایی استان فارس کمتر از مناطق شهری و روستایی کل کشور می‌باشد. در مقابل توزیع درآمد در مناطق شهری و روستایی استان یکسان بوده است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول: کلیات	
۱-۱	مقدمه
۱-۲	بیان مسأله
۱-۳	پرسش‌های تحقیق
۱-۴	اهداف تحقیق
۱-۵	فرضیات تحقیق
۱-۶	زمینه پژوهش
۱-۷	روش‌شناسی تحقیق
۱-۷-۱	روش جمع‌آوری اطلاعات
۱-۷-۲	تحلیل اطلاعات
۱-۸	بیان فصل‌بندی تحقیق
فصل دوم: مبانی نظری	
۲-۱	مقدمه
۲-۲	مبانی تئوریک توزیع درآمد
۲-۲-۱	مفاهیم پایه
۲-۲-۱-۱	مفهوم درآمد
۲-۲-۱-۲	دوره درآمد
۲-۲-۱-۳	واحد دریافت‌کننده درآمد
۲-۲-۱-۴	تغییر قیمت‌ها
۲-۲-۱-۵	منبع اطلاعات آماری
۲-۲-۲	تئوری‌های توزیع درآمد
۲-۲-۲-۱	توزیع درآمد مبتنی بر عوامل تولید (توزیع تابعی درآمد)
۲-۲-۲-۱-۱	توزیع درآمد در نظریات اقتصاددانان کلاسیک
۲-۲-۲-۱-۲	توزیع درآمد در نظریه نئوکلاسیک‌ها

۲۰.....	۳-۱-۲-۲-۲ توزیع درآمد در نظریات اقتصاددانان رادیکال
۲۲.....	۴-۱-۲-۲-۲ توزیع درآمد در نظریه‌های جدید
۲۵.....	۲-۲-۲-۲ توزیع شخصی یا مقداری درآمد
۲۶.....	۱-۲-۲-۲-۲ نظریه توانایی
۲۷.....	۲-۲-۲-۲-۲ نظریه تصادفی
۲۷.....	۳-۲-۲-۲-۲ نظریه انتخاب فردی
۲۸.....	۴-۲-۲-۲-۲ نظریه سرمایه انسانی
۲۹.....	۵-۲-۲-۲-۲ نظریه ادوار زندگی
۳۰.....	۶-۲-۲-۲-۲ نظریه مبتنی بر عوامل گوناگون
۳۰.....	۳-۲-۲ اندازه‌گیری نابرابری درآمد
۳۰.....	۱-۲-۳-۲ ویژگی‌های شاخص نابرابری
۳۴.....	۲-۲-۳-۲ روش‌های اندازه‌گیری میزان نابرابری درآمد
۳۶.....	۳-۲-۳-۲ شاخص‌های اندازه‌گیری میزان نابرابری
۳۶.....	۱-۲-۳-۳-۲ منحنی لورنز
۳۸.....	۲-۲-۳-۳-۲ شاخص‌های نابرابری چندک‌ها
۳۸.....	۳-۲-۳-۳-۲ ضریب جینی
۴۱.....	۴-۲-۳-۳-۲ شاخص تایل
۴۲.....	۵-۲-۳-۳-۲ شاخص دالتون
۴۴.....	۶-۲-۳-۳-۲ شاخص اتکینسون
۴۴.....	۴-۲-۲ تعدیل نابرابری توزیع درآمد
۴۵.....	۱-۲-۴-۲ معیارهای توزیع درآمد
۴۶.....	۲-۲-۴-۲ مکانیزم‌های توزیع درآمد
۴۶.....	۱-۲-۴-۲-۲ مکانیزم توزیع درآمد از طریق بازار
۴۷.....	۲-۲-۴-۲-۲ مکانیزم توزیع بدون دخالت بازار
۴۸.....	۳-۲-۴-۲ عوامل مؤثر بر نابرابری توزیع درآمد
۵۱.....	۴-۲-۴-۲ راه‌های تعدیل نابرابری توزیع درآمد

۲-۳ مبانی تجربی	۵۵
۲-۳-۱ مطالعات انجام شده با هدف بررسی روند توزیع درآمد	۵۶
۲-۳-۲ مطالعات انجام شده با هدف آزمون فرضیه کوزنتس	۶۰
۲-۳-۳ مطالعات انجام شده با هدف بررسی تأثیر سیاست‌های اقتصادی	۶۳
بر توزیع درآمد	
۲-۳-۴ مطالعات انجام شده با هدف بررسی تأثیر متغیرهای کلان اقتصادی	۶۶
بر توزیع درآمد	
۲-۴ نتیجه‌گیری فصل	۶۹
یادداشت‌های فصل	۷۰

فصل سوم: روش تحقیق

۳-۱ مقدمه	۷۳
۳-۲ جمع‌آوری اطلاعات	۷۳
۳-۲-۱ سوابق آمارگیری بودجه خانوار	۷۵
۳-۲-۲ اقلام اطلاعاتی گزارش‌های بودجه خانوار	۷۶
۳-۲-۳ اشکالات و نقایص آمار بودجه خانوار	۷۸
۳-۳ بیان مفاهیم و تعاریف	۸۰
۳-۳-۱ مفهوم توزیع درآمد	۸۰
۳-۳-۲ هزینه‌های مصرفی	۸۱
۳-۳-۳ هزینه	۸۱
۳-۳-۴ استان	۸۱
۳-۳-۵ مناطق شهری	۸۱
۳-۳-۶ مناطق روستایی	۸۱
۳-۳-۷ خانوار	۸۲
۳-۳-۸ دهک	۸۲
۳-۴ الگوی تحلیلی تحقیق	۸۲
۳-۴-۱ روش اندازه‌گیری نابرابری درآمد مورد استفاده در تحقیق	۸۳

۳-۴-۱-۱	ضریب جینی	۸۳
۳-۴-۱-۲	سهم گروه‌های درآمدی	۸۴
۳-۴-۲	روش آماری مورد استفاده در تحقیق	۸۵
۳-۴-۲-۱	آزمون برابری میانگین دو جامعه	۸۵
۳-۴-۲-۲	آزمون برابری میانگین دو جامعه مستقل	۸۹
۲-۴-۲-۳	آزمون برابری میانین دو جامعه غیرمستقل	۹۰
۳-۵	نتیجه‌گیری فصل	۹۱
	یادداشت‌های فصل سوم	۹۲

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۴-۱	مقدمه	۹۳
۴-۲	جایگاه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان فارس	۹۴
۴-۳	محاسبه نابرابری اقتصادی در استان فارس و کل کشور	۱۰۵
۴-۳-۱	روند توزیع درآمد در مناطق شهری و روستایی استان فارس و کل کشور (بر اساس نتایج تفضیلی آمارگیری از درآمد و هزینه)	۱۰۵
۴-۳-۱-۱	روند شاخص ضریب جینی در استان فارس و کل کشور	۱۰۵
۴-۳-۱-۲	روند توزیع درآمد در گروه‌های عمده هزینه‌ای در استان فارس و کل کشور	۱۰۸
۴-۳-۱-۳	مقایسه آماری توزیع درآمد بین استان فارس و کل کشور	۱۱۱
۴-۳-۲	روند توزیع درآمد در مناطق شهری و روستایی استان فارس و کل کشور (بر اساس آمار هزینه ناخالص فردی)	۱۱۶
۴-۳-۲-۱	روند شاخص ضریب جینی در استان فارس و کل کشور	۱۱۷
۴-۳-۲-۲	مقایسه آماری توزیع درآمد بین استان فارس و کل کشور	۱۱۹
۴-۴	نتیجه‌گیری فصل	۱۲۴
	یادداشت‌های فصل چهارم	۱۲۶

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۱-۵ نتیجه گیری ۱۲۷

۲-۵ پیشنهادات ۱۳۱

فهرست منابع و مأخذ

الف) فارسی ۱۳۳

ب) انگلیسی ۱۴۱

پیوست ۱: شاخص ها و نماگرهای استان فارس در سال ۱۳۸۵ ۱۴۵

پیوست ۲: مقایسه ضرایب جینی مناطق شهری استان فارس و کل کشور (بر اساس نتایج

تفضیلی آمارگیری درآمد- هزینه خانوار)

الف) آزمون نرمالیتی اختلاف ضرایب جینی مناطق شهری استان فارس و کل کشور ۱۴۷

ب) آزمون آماری مقایسه میانگین های مناطق شهری استان فارس و کل کشور ۱۵۰

پیوست ۳: مقایسه ضرایب جینی مناطق روستایی استان فارس و کل کشور (بر اساس

نتایج تفضیلی آمارگیری درآمد- هزینه خانوار)

الف) آزمون نرمالیتی اختلاف ضرایب جینی مناطق روستایی استان فارس و کل کشور ۱۵۱

ب) آزمون آماری مقایسه میانگین های مناطق روستایی استان فارس و کل کشور ۱۵۲

پیوست ۴: مقایسه میانگین مناطق شهری و روستایی استان فارس (بر اساس نتایج تفضیلی

آمارگیری درآمد- هزینه خانوار)

الف) آزمون نرمالیتی مناطق روستایی استان فارس ۱۵۳

ب) آزمون نرمالیتی مناطق شهری استان فارس ۱۵۶

ج) آزمون آماری مقایسه میانگین های مناطق شهری و روستایی استان فارس ۱۵۹

پیوست ۵: مقایسه ضرایب جینی مناطق شهری استان فارس و کل کشور (بر اساس هزینه

ناخالص فردی)

الف) آزمون نرمالیتی اختلاف ضرایب جینی مناطق شهری استان فارس و کل کشور.....۱۶۰

ب) آزمون آماری مقایسه میانگین‌های مناطق شهری استان فارس و کل کشور.....۱۶۱

پیوست ۶: مقایسه ضرایب جینی مناطق روستایی استان فارس و کل کشور (بر اساس

هزینه ناخالص فردی)

الف) آزمون نرمالیتی اختلاف ضرایب جینی مناطق روستایی استان فارس و کل کشور.....۱۶۲

ب) آزمون آماری مقایسه میانگین‌های مناطق روستایی استان فارس و کل کشور.....۱۶۵

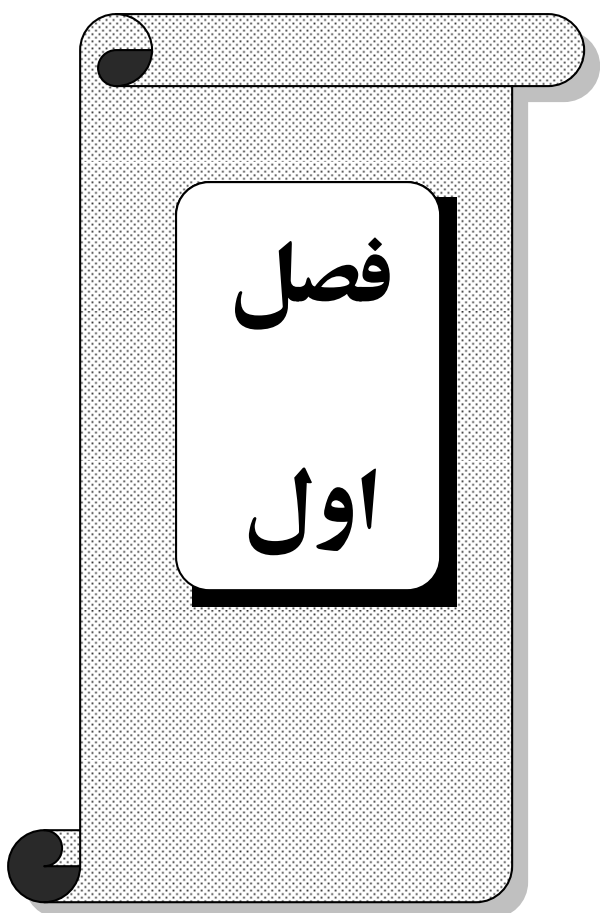
پیوست ۷: مقایسه میانگین مناطق شهری و روستایی استان فارس (بر اساس هزینه ناخالص

فردی)

الف) آزمون نرمالیتی مناطق روستایی استان فارس.....۱۶۶

ب) آزمون نرمالیتی مناطق شهری استان فارس.....۱۶۹

ج) آزمون آماری مقایسه میانگین‌های مناطق شهری و روستایی استان فارس.....۱۷۲

کلیات

۱-۱ مقدمه

تا چندی پیش اقتصاددانان توسعه به جای توجه به مسایل توزیع درآمد و رفع نابرابری‌های شدید در میان آحاد جامعه، به ایجاد رشد اقتصادی و تسریع آن، به ویژه در کشورهای فقیر تأکید می‌کردند و حتی در برخی مواقع نابرابری شدید درآمد را لازمه رشد و کارایی اقتصادی بیان می‌نمودند. این طرز فکر باعث شد مدت‌ها به مسأله توزیع درآمد توجه کافی نشود و لذا پیشرفت در زمینه نظریه‌ها و تجزیه و تحلیل مسایل مربوط به آن به میزان قابل توجهی کندتر از دیگر نظریه‌های اقتصادی صورت پذیرد.

یک دهه رشد نسبتاً سریع اقتصادی در کشورهای در حال توسعه در دهه ۱۹۶۰، نشان داد که ثمرات رشد اقتصادی به دلیل نهادها و ساختارهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی خاص که حاکم آن کشورها می‌باشد، اساساً یا منفعتی برای درصد قابل توجهی از جمعیت آن کشور، نداشته یا مقدار آن بسیار ناچیز بوده است. علت این امر، تخصیص سهم عمده‌ای از درآمد خانواده‌های ثروتمند در این کشورها به خرید کالاهای لوکس و تجملی خارجی است که باعث اثرگذاری بر الگوی تولید داخل و افزایش واردات می‌شود.

بنابراین درک واقعیت‌های موجود در ساختار اقتصادی کشورهای در حال توسعه باعث گردید که اقتصاددانان در سال‌های ابتدایی دهه ۱۹۷۰، به این نتیجه برسند که برای هموار نمودن مسیر توسعه اقتصادی کشورها باید علاوه بر تلاش به منظور افزایش رشد اقتصادی، راهکارهایی را نیز برای توزیع مناسب و تا حد امکان عادلانه درآمد در این کشورها ارایه نمود.

تجربه کشورمان، ایران، نیز نشان داده است که فرآیند الگوهای پیشنهادی موجود با هدف حداکثر رشد، قادر به کاهش فقر، بیکاری و شکاف روزافزون درآمدی میان گروه‌ها و مناطق مختلف نبوده و این امر توجه به مدل‌های رشد با جهت‌گیری اشتغال و تعدیل درآمد را در برنامه‌های توسعه‌ای توجیه می‌کند.

بنابراین در راستای تحقق اهداف چشم‌انداز بیست ساله کشور که از محورهای اصلی آن عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه درآمد است، شناخت روند توزیع درآمد در نواحی مختلف کشور امری لازم است، لذا در این پژوهش به اندازه‌گیری نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری و روستایی استان فارس و مقایسه آن با کل کشور طی سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۳ پرداخته شده است.

۱-۲ بیان مسأله تحقیق

اقتصاددانانی چون لوئیس، کوزنتس و دیگران معتقد بودند که رشد اقتصادی در بلند مدت به خودی خود، اختلافات درآمدی میان گروه‌ها و مناطق را از بین می‌برد، به همین خاطر برنامه‌ریزان اقتصادی در تهیه برنامه‌های توسعه، به عواملی که روی توزیع عادلانه درآمد اثر دارند، توجه ننموده‌اند، اما تجربیات اخیر کشورهای در حال توسعه که از نابرابری درآمدی عمیق‌تری رنج می‌برند نشان داد که رشد اقتصادی به تنهایی قادر به از بین بردن شکاف روزافزون درآمدی میان گروه‌ها و مناطق مختلف نبوده، لذا تنظیم روش‌های اصولی جهت کاهش بی‌عدالتی اقتصادی و توجه به عوامل تأثیرگذار روی توزیع درآمد، ضرورتی انکارناپذیر است.

همچنین باید گفت نخستین گام در جهت، شناسایی و رفع معضل فقر و ایجاد رفاه نسبی برای افراد جامعه که از هدف‌های اصلی توسعه می‌باشد، بررسی نحوه توزیع درآمد در میان طبقات مختلف جامعه می‌باشد.

علاوه بر موارد ذکر شده در بالا، باید گفت که در کشور ما نیز پس از جنگ تحمیلی سیاست‌های مختلف اقتصادی با هدف تعدیل اقتصادی تدوین و اجرا گردیده است. طی این سال‌ها، سرمایه‌گذاری‌های کلانی صورت گرفته و صنایع بزرگ زیربنایی فراوانی به بهره‌برداری رسیده‌اند، که هدف آنها اعتلای مادی و معنوی و افزایش رفاه افراد جامعه بوده است، لذا بررسی نحوه توزیع درآمد، میزان بهره‌برداری خانوارها و گروه‌های مختلف را از اجرای سیاست‌های فوق مشخص می‌نماید.

۱-۳ پرسش‌های تحقیق

- ۱) روند توزیع درآمد در استان فارس به تفکیک مناطق شهری و روستایی چگونه بوده است؟
- ۲) نابرابری در استان فارس به تفکیک مناطق شهری و روستایی در مقایسه با مناطق شهری و روستایی کل کشور چگونه بوده است؟

۱-۴ اهداف تحقیق

- یکی از هدف‌های توسعه، رهایی از چنگال فقر و ایجاد رفاه نسبی برای افراد جامعه می‌باشد.
- برای از بین بردن این معضل و ایجاد رفاه در کشورها؛ کوشش‌های فراوانی صورت گرفته است، حال برای نشان دادن موفقیت‌آمیز بودن این تلاش‌ها، نخستین گام بررسی وضعیت و نحوه توزیع درآمد در بین قشرهای جامعه می‌باشد.
- همچنین از آنجا که بحث چگونگی توزیع درآمد و سطح نابرابری در اقتصاد ایران در گفتارهای اکثر سیاستگذاران و برنامه‌ریزان اقتصادی کشور به کار برده می‌شود، لذا تفکیک آن در سطوح استانی به‌ویژه استان بزرگ فارس از اهمیت خاصی برخوردار است.
- به علاوه ارزیابی درآمد جهت تطبیق آن با نظریه‌های رشد و توسعه تحلیل‌گران اقتصادی، می‌تواند راهگشای برنامه‌ریزی‌های کارا تر در آینده باشد. بدین منظور، نابرابری اقتصادی در مناطق شهری و روستایی استان فارس با مناطق شهری و روستایی کل کشور طی سال‌های ۸۳-۱۳۶۰ برآورد و مقایسه می‌شود.

۵-۱ فرضیات تحقیق

- ۱) نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری استان فارس بیشتر از نابرابری در مناطق روستایی استان فارس طی سال‌های ۸۳-۱۳۶۰ است.
- ۲) سطح نابرابری توزیع درآمد مناطق شهری و روستایی استان فارس کمتر از نابرابری مناطق شهری و روستایی کل کشور طی سال‌های ۸۳-۱۳۶۰ است.
- ۳) روند نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری و روستایی فزاینده بوده است.
- ۴) در طی سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۳ اختلاف نابرابری شهر و روستا تغییر نکرده است.

۶-۱ زمینه پژوهش

سابقه بررسی‌های مربوط به فقر و توزیع درآمد به اواسط دهه ۱۳۲۰ همزمان با تأسیس وزارت کار در ایران باز می‌گردد. بانک مرکزی نیز ضمن طرح آمارگیری از بودجه خانوار در مناطق شهری، گزارشات پراکنده‌ای در زمینه فقر و توزیع درآمد منتشر کرده است. اوشیما، نخستین بررسی درباره توزیع درآمد در ایران را برای سال‌های ۱۳۳۸ تا ۱۳۵۰ با استفاده از نتایج بررسی بودجه خانوارهای شهری بانک مرکزی انجام داده است که به دلیل برخی مشکلات در برآورد درآمد خانوارها از آمارهای مربوط به هزینه‌های مصرفی استفاده کرده است.

عباس باباگل زاده گشتلی (۱۳۷۹) به بررسی وضعیت توزیع درآمد در استان مازندران و مقایسه آن با کل کشور پرداخته است، بررسی ضریب جینی و سهم چهل درصد پایین گروه‌های درآمدی نشان می‌دهد که توزیع درآمد در مناطق شهری استان متعادل‌تر از توزیع درآمد در مناطق روستایی استان بوده است و توزیع درآمد در مناطق روستایی استان و مناطق روستایی کشور از توزیع درآمد یکسان برخوردار بوده است. منتهی در مورد مقایسه مناطق شهری استان و مناطق شهری کشور شاخص ضریب جینی نشان‌گر توزیع یکسان درآمد می‌باشد ولی

شاخص سهم چهل درصد پایین نشان می‌دهد که توزیع درآمد در مناطق شهری استان متعادل‌تر از توزیع درآمد در مناطق شهری کشور است.

پروین (۱۳۸۰) در مطالعه اثر سیاست‌های تعدیل بر فقر و توزیع درآمد (مطالعه موردی سیاست‌های برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران)، به این نتیجه رسیده است که آثار سیاست‌های تعدیل بر فقر و توزیع درآمد، به شرایط اولیه کشور بستگی دارد، سیاست‌های تعدیل در مقابل افزایش قیمت‌ها در اقتصادهایی که از ساختار نسبتاً انعطاف‌پذیر برخوردارند، انگیزه لازم برای سرمایه‌گذاری، اشتغال و تولید فراهم می‌آورد و آثار افزایش هزینه زندگی گروه کم‌درآمد را با ایجاد اشتغال و بهبود درآمدها جبران می‌کند. اجرای سیاست‌های تعدیل در کشورهایی که ساختار تولید آنها از انعطاف‌پذیری لازم برخوردار نیست، بیشتر بر سطح قیمت‌ها تأثیر می‌گذارد تا بر سطح تولید و اشتغال. نتایج حاصل از محاسبه شاخص‌های نابرابری نشان می‌دهد که سیاست‌های تعدیل، باعث افزایش نابرابری در جامعه شده است. بیشترین نابرابری ایجاد شده مربوط به افزایش نرخ ارز و کمترین نابرابری ایجاد شده مربوط به مخارج اسمی دولت است.

فرید رضا ایرجی (۱۳۸۳) در پایان‌نامه خود با عنوان "مقایسه آماری توزیع درآمد در استان خراسان با کل کشور (۱۳۵۰-۱۳۸۰)"، روند نابرابری هزینه (درآمد) در استان خراسان و کل کشور را به تفکیک مناطق شهری و روستایی در دوره مورد نظر به وسیله ضریب جینی و سهم دهک‌های درآمدی به روش پارامتریکی برآورد و مقایسه کرده است و به این نتیجه رسید که بین سطح نابرابری اقتصادی مناطق شهری و روستایی استان خراسان، و همچنین بین آنها با مناطق شهری و روستایی کل کشور، از نظر آماری، اختلاف معناداری وجود ندارد.

توضیحات بیشتر در خصوص سابقه پژوهشی موضوع تحقیق در فصل دوم، بخش مبانی

تجربی بیان شده است.

۱-۷ روش‌شناسی تحقیق

از آنجایی که مطالعات انجام شده در این زمینه یا مربوط به استان نبوده و یا بیشتر به محاسبه شاخص‌های توزیع درآمد اکتفا شده‌است، لذا بررسی وضعیت توزیع درآمد استان فارس و مقایسه آن با کل کشور جهت سیاست‌گذاری برای کاهش نابرابری توزیع درآمد، افزایش رفاه اجتماعی و تحقق عدالت اجتماعی ضرورت می‌یابد.

بدین منظور در این تحقیق، با استفاده از اطلاعات آماری سری‌زمانی حاصل از نتایج تفصیلی آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای روستایی و شهری استان فارس از ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۳ و داده‌های خام درآمد و هزینه خانوار ۸۳-۱۳۶۳ که توسط مرکز آمار ایران تهیه شده‌است و شاخص‌های نابرابری درآمد (ضریب جینی و سهم گروه‌های درآمدی) به ارزیابی روند توزیع درآمد پرداخته و سپس به وسیله آزمون‌های آماری برابری میانگین‌های دو جامعه مستقل و غیرمستقل مقایسه‌های آماری لازم بین مناطق شهری و روستایی استان و مقایسه آن با کل کشور انجام خواهد شد.

باید گفت که برای بررسی توزیع درآمد در این تحقیق و حتی بسیاری از بررسی‌های انجام شده در این زمینه در کشورهای در حال توسعه از هزینه‌های مصرفی به جای درآمد استفاده شده است، که دلایل این کار عبارتند از:

- ۱) در برخی از کشورها، اطلاعات آماری مربوط به درآمد یا خانوارها گردآوری نشده، تنها اطلاعات مربوط به هزینه‌های مصرفی جمع‌آوری می‌گردد.
- ۲) اکثر افراد، به ویژه در میان فقیرترین و ثروتمندترین گروه‌ها، تمایلی به فاش کردن مقدار درآمد خود ندارند: دسته اول به سبب شرمندگی و دسته دوم به دلیل ترس از پرداخت مالیات، درآمدهای خود را به ترتیب بیشتر و کمتر از مقدار واقعی ابراز می‌کنند.

۳) دوره آماری پرسش اطلاعات مربوط به درآمد، معمولاً از دوره زمانی پرسش اطلاعات مربوط به مصرف طولانی تر است، در نتیجه جمع آوری اقلام مربوط به مصرف آسان تر و دقت آن بیشتر است.

۴) مسأله دیگر نوع و تعریف درآمد است. برای مثال، در بخش کشاورزی بسیاری از کشورهای در حال توسعه، پدیده خودمصرفی رایج است. ارزیابی این درآمدها بر اساس قیمت تمام شده کالاهای خودمصرفی، در مقایسه با درآمدهای پولی حاصل از فروش آنها موجب می-شود تا رفاه حاصل از درآمدهای جنسی در الگوی توزیع درآمد، به طور نسبی کم برآورد گردد. در حالی که، در الگوی مصرف این حالت کمتر رخ می دهد.

۵) به دلیل تغییرات مداوم الگوی اشتغال و ناهنجاری های آن در کشورهای در حال توسعه، میزان درآمد افراد جامعه دارای نوسان زیادی است، در حالی که الگوی مصرف از ثبات و تداوم بیشتر و نوسان کمتری برخوردار بوده و تفسیر واقعی تری از سطح زندگی و رفاه جامعه را به دست می دهد و وجود نظام های حمایتی توزیع، اغلب در قالب کمک به هزینه های مصرفی است.

۱-۷-۱ روش جمع آوری اطلاعات

روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش یک روش توصیفی و کتابخانه ای می باشد، لذا اطلاعات تئوریک مورد استفاده در آن از روش کتابخانه ای و اطلاعات آماری آن از نتایج تفضیلی آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی و همچنین داده های خام درآمد و هزینه خانوار تهیه شده توسط مرکز آمار ایران و گزارش های معاونت امور اقتصادی و دارایی وزارت اقتصادی جمع آوری شده است.

۲-۷-۱ تحلیل اطلاعات

توزیع درآمد در مناطق شهری و روستایی استان فارس و کل کشور با استفاده از ضریب جینی و سهم گروه‌های درآمدی محاسبه و سپس با استفاده از آزمون‌های آماری برابری میانگین‌های دو جامعه مستقل و غیرمستقل، مقایسه‌های آماری لازم بین مناطق شهری و روستایی استان و مقایسه آن با کل کشور انجام خواهد شد.

۸-۱ بیان فصل بندی تحقیق

تحقیق حاضر در قالب پنج فصل ارائه شده است. فصل اول مروری بر بیان مسأله، پرسش‌ها، اهداف، فرضیات، زمینه، متدلوژی و فصل بندی است. فصل دوم به مبانی تئوریک و مبانی تجربی توزیع درآمد اختصاص دارد. در فصل سوم تا حد بضاعت سعی شده است متدلوژی تحقیق (جمع-آوری اطلاعات، بیان مفاهیم و تعاریف مورد استفاده در تحقیق و الگوی تحلیلی جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها) معرفی شود. در فصل چهارم تلاش شده است، ابتدا تصویری از جایگاه و موقعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان فارس به خواننده داده شود و سپس وضعیت توزیع درآمد استان با استفاده از آمارهای جمع‌آوری شده و متدلوژی مطرح شده در فصل قبل بررسی و بیان شود. فصل پنجم به بیان نتایج تحقیق و پیشنهادات اختصاص دارد. در آخر فهرست منابع و مأخذ مورد استفاده در تحقیق ذکر شده است.